

Bedrijfseffectentoets

Algemeen

1. *Heeft de ontwerpregelgeving naar verwachting bedrijfseffecten?*

Ja.

2. *Voor hoeveel bedrijven en welke categorieën bedrijven worden de bedrijfseffecten verwacht?*

De beoogde verplichtstelling om de jaarrekening bij de Kamer van Koophandel via SBR te deponeren heeft gevolgen voor verschillende groepen organisaties in de keten, namelijk de deponeringsplichtige rechtspersonen, softwareleveranciers, financieel intermediairs en de Kamer van Koophandel als ontvangende partij. Rechtspersonen waarop titel 9 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek van toepassing is, zijn verplicht te voldoen aan wettelijke voorschriften inzake het opstellen, vaststellen en openbaar maken van de jaarrekening en het jaarverslag. In totaal gaat het om circa 820.000 deponeringsplichtige rechtspersonen. Hiervan vallen er ongeveer 98% in de categorie kleine rechtspersonen en ongeveer 1,3% onder de middelgrote rechtspersonen. Eenmanszaken zijn wettelijk niet verplicht om een jaarrekening bij de Kamer van Koophandel te deponeren.

Voor bepaalde rechtspersonen zal een aanwijzing tot verplichte deponering langs elektronische weg met behulp van SBR niet gelden. Dat is het geval voor niet-Nederlandse rechtspersonen en vennootschappen uit landen van de EU die in Nederland een jaarrekening moeten deponeren die zij ook in de lidstaat van oorsprong deponeren (paragraaf 4.3.4 van het Handelsregisterbesluit). Beursgenoteerde ondernemingen zullen ook niet onder de reikwijdte van dit wetsvoorstel vallen.

Regeldrukeffecten

3. *Welke gevolgen heeft de ontwerpregelgeving voor de administratieve lasten (informatieverplichtingen aan de overheid) inclusief toezichtlasten van de betrokken bedrijven (stijgingen en dalingen)?*

Het wetsvoorstel behelst de verplichting om de jaarrekening bij de Kamer van Koophandel via SBR te deponeren. Het deponeren van de jaarrekening is reeds verplicht. De verplichting om via SBR te deponeren leidt tot een jaarlijkse besparing van de administratieve lasten (AL) van € 8,4 miljoen voor de rechtspersonen die deponeringsplichtig zijn. Dit voordeel is te realiseren vanaf het boekjaar waarin het gebruik van SBR bij de deponering verplicht wordt gesteld. Daarvóór is er een aanloopperiode waarbij jaarlijks het gebruik op vrijwillige basis naar verwachting zal toenemen.

Zie onderstaande tabel voor de totale AL besparing:

Jaar	Besparing AL (x € mln.)
2013	0,171
2014	1,356
2015	4,989
2016	7,897
2017 e.v.	8,449

Deze vermindering van de administratieve lasten wordt gerealiseerd doordat bepaalde handelingen, die voorheen door de financieel intermediair werden uitgevoerd en in rekening werden gebracht bij de deponeringsplichtige bedrijven, dankzij SBR efficiënter kunnen worden uitgevoerd dan wel helemaal kunnen komen te vervallen. Dit zorgt er wel voor dat financieel intermediairs een (klein) deel van hun omzet weg zien vallen.

In onderstaande tabel staat een uitsplitsing van de hoogte van de administratieve lasten over de komende jaren en voor de verschillende rechtspersonen:

Administratieve lastenbesparingen naar grootte rechtspersonen (x € mln.)				
Jaar	Klein	Midden	Groot	Totaal
2013	0,171	0	0	0,171
2014	1,356	0	0	1,356
2015	4,989	0	0	4,989
2016	7,759	0,090	0,048	7,897
2017 e.v.	8,303	0,095	0,051	8,449

Berekening

Situatie vóór verplichtstelling SBR: De totale administratieve lasten van de informatieverplichting om een jaarrekening op te stellen (€ 5,056 miljoen AL) en te deponeren (€ 7,950 miljoen AL) bedragen in totaal € 13,006 miljoen per jaar.

Situatie na verplichtstelling SBR: Het totaal aan administratieve lasten van de verplichting om de jaarrekening via SBR te deponeren bedragen in het eindbeeld (vanaf 2017) in totaal € 4,557 miljoen per jaar (opstellen jaarrekening € 3,931 miljoen; deponeren € 0,626 miljoen).

De AL-winst is dus € 13,006 miljoen -/- € 4,557 miljoen = € 8,449 miljoen aan vermindering administratieve lasten.

Bij bovenstaande uitgewerkte berekening van de administratieve lasten (AL) van het opstellen van de jaarrekening wordt voor kleine en middelgrote rechtspersonen enkel uitgegaan van de lasten die voor hen ingevolge de artikelen 2:396 lid 8 en 2:397 leden 5-7 BW gemoeid zijn met het extrapoleren van de voor de publicatie relevante onderdelen van de jaarrekening uit de reeds opgestelde, uitgebreidere jaarrekening die voor de aandeelhouders is bedoeld (artikelen 2:396 leden 3-7 en 2:397 leden 3-4 BW).

4. *Welke gevolgen heeft de ontwerpregelgeving voor de **inhoudelijke nalevingskosten** van de betrokken bedrijven (stijgingen en dalingen)?*

De verplichting om de jaarrekening bij de Kamer van Koophandel via SBR te deponeren brengt geen inhoudelijke nalevingskosten met zich mee. Nalevingskosten zijn kosten die een ondernemer moet maken om aan een wettelijke verplichting te voldoen. In dit geval gaat het namelijk niet om een inhoudelijke verplichting, maar – zoals eerder gesteld – om een eis aan de wijze waarop aan een informatieverplichting voldaan moet worden. Vanwege die reden vallen alle regeldrukeffecten onder de noemer van administratieve lasten.

5. *In het geval van **implementatie van EU-regelgeving**: is gekozen voor lastenluwe implementatie, zonder "nationale koppen" en met optimaal gebruik van "kan-bepalingen"?*

Het betreft geen implementatie van EU-regelgeving.

Overige bedrijfseffecten

6. *Welke andersoortige kosten en baten voor bedrijven worden op grond van deze ontwerpregelgeving voorzien?*

De verplichtstelling om de jaarrekening bij de Kamer van Koophandel via SBR te deponeren heeft gevolgen voor verschillende groepen organisaties in de keten, namelijk de deponeringsplichtige rechtspersonen, softwareleveranciers, financieel intermediairs en de Kamer van Koophandel. Onderzoek heeft de onderstaande baten en kosten in beeld gebracht voor deze partijen. De looptijd van deze kosten-batenanalyse is vijftien jaar.

Extra omzet, maar ook kosten voor (sommige) softwareleveranciers

Het is de verwachting dat nagenoeg alle leveranciers van rapportagesoftware en portaalsoftware SBR-jaarrekeningen gaan ondersteunen en dat enkele nieuwe softwareleveranciers de markt zullen betreden. Softwareleveranciers moeten enerzijds investeren in hun software om het opstellen en deponeren van de jaarrekening via SBR mogelijk te maken. Deze kosten worden (inclusief onderhouds- en beheerkosten) geschat op € 5,2 miljoen. Anderzijds leidt de verplichting ook tot

extra omzet voor de softwareleveranciers, die wordt geschat op € 23,3 miljoen voor die gehele branche. De hoogte van de investeringskosten varieert sterk voor de verschillende softwareleveranciers. Netto betekent dit voor de softwareleveranciers gezamenlijk € 18,1 miljoen aan baten over een periode van vijftien jaar.

Minder omzet voor financieel intermediairs, investeringen nodig

Voor vrijwel alle financieel intermediairs komen door invoering van SBR bepaalde activiteiten en werkzaamheden te vervallen. Dit leidt enerzijds tot een voordeel in de vorm van een tijdsbesparing, maar anderzijds ook tot een nadeel in de vorm van een lagere omzet voor het opstellen en deponeren van de jaarrekening. Voor financieel intermediairs die nu al gebruik maken van rapportagesoftware zijn er alleen effecten als gevolg van het vervallen van bepaalde werkzaamheden bij het deponeren van de jaarrekening. Voor financieel intermediairs zonder rapportagesoftware zijn er effecten door het vervallen van bepaalde werkzaamheden bij het opstellen en deponeren van de jaarrekening. In aanvulling daarop moeten financieel intermediairs die nu nog niet werken met rapportagesoftware investeren in een softwareoplossing om de jaarrekening in SBR te kunnen opstellen en deponeren. Bovenstaande wordt in cijfers uitgedrukt als een negatieve batenpost van € -12,2 miljoen als gevolg van omzetsderving en een kostenpost van € 23,3 miljoen voor het investeren in een softwareoplossing. Netto betekent dit voor financieel intermediairs € 35,5 miljoen aan kosten over een periode van vijftien jaar.

Rechtspersonen ontvangen een lagere rekening en besparen kosten

Het nadeel van financieel intermediairs (de lagere omzet) is gelijk aan het voordeel voor de deponeringsplichtige rechtspersonen (een lagere rekening van de financieel intermediair). In aanvulling hierop leidt de SBR-verplichting tot een tijdsbesparing voor de deponeringsplichtige rechtspersonen die de jaarrekening laten opstellen door een financieel intermediair, maar de jaarrekening zelf deponeren. Dit heeft tot gevolg dat de financiële baten voor deponeringsplichtige rechtspersonen uitkomen op € 69 miljoen. Als gevolg van het feit dat de kosten per saldo op € 0 zijn geschat, betekent dit netto € 69 miljoen aan baten voor deze deponeringsplichtigen.

Kleine deponeringsplichtige rechtspersonen, die zelf de jaarrekening willen opstellen en deponeren, hebben de keuze om zelf de juiste software aan te schaffen of om gebruik te maken van de online service. Zij zullen kiezen voor het voor hen meest gunstige alternatief. Het is de verwachting dat er voor deze groep per saldo geen voor- en nadelen zullen zijn. Naar verwachting is de tijd die ze nu besteden aan het opstellen en deponeren van de jaarrekening grofweg vergelijkbaar met de tijd die ze straks moeten besteden om de jaarrekening via de online service te deponeren.

Kamer van Koophandel kan efficiënter werken, maar moet wel eerst investeren

Voor de Kamer van Koophandel zijn er voordelen te verwachten in de vorm van efficiencyvoordelen van de geautomatiseerde verwerking van gegevens. Deze voordelen worden geschat op € 39,8 miljoen. Hiertegenover staan wel investeringskosten om de jaarrekeningen te kunnen ontvangen en kosten voor de online service. Deze kosten worden geschat op € 22,6 miljoen. Netto levert dit voor de Kamer van Koophandel € 17,2 miljoen aan baten op over een periode van vijftien jaar.

De hierboven genoemde contante waarden (over periode van vijftien jaar) van de kosten en baten van de verplichting om de jaarrekening bij de KvK via SBR te deponeren zijn voor de verschillende groepen hieronder in tabelvorm weergegeven.

(€ mln.)	Baten	Kosten	Baten -/- Kosten
Bedrijven			
Softwareleveranciers	23,3	5,2	18,1
Financieel intermediairs	-12,2	23,3	- 35,5
Deponeringsplichtige rechtspersonen	69,0	0	69
Overheid			
Kamer van Koophandel	39,8	22,6	17,2
Totaal	119,9	51,1	68,8

Markteffecten

7. Wat zijn de gevolgen van de ontwerpregelgeving voor de werking van de markt?

SBR laat zich kenmerken door zogenaamde netwerkexternaliteiten: de waarde van het gebruik van SBR neemt toe naarmate meer mensen hier gebruik van maken. Hierdoor kan er een kip en ei situatie ontstaan: aanbieders willen pas investeren in SBR als er genoeg potentiële afnemers zijn van SBR-toepassingen. Afnemers willen het echter pas afnemen als genoeg andere gebruikers zijn van SBR. Kijkend naar de huidige markt blijven investeringen in de ontwikkeling van financiële software nu nog teveel achterwege. Dit komt doordat er bij leveranciers onvoldoende zekerheid is dat ondernemers die software inderdaad grootschalig zullen afnemen. Een belangrijke drempel voor grootschalig gebruik zijn de ontwikkelingskosten en aanschaf van geschikte programmatuur. Hierbij blijkt dat het op allerlei manieren stimuleren en ondersteunen van vrijwillig gebruik van SBR in de praktijk onvoldoende is om tot het noodzakelijke grootschalige gebruik te komen. Gevolg is dat er tijd en kosten gemoeid zijn met het printen of scannen en vervolgens versturen van al het papierwerk door de onderneming of door haar intermediair. Maar ook de Kamer van Koophandel wordt jaarlijks met onnodige (hoge) verwerkingskosten geconfronteerd: bescheiden die bij de Kamer van Koophandel via verschillende kanalen en in verschillende vormen binnenkomen worden ontvangen, gescand, verwerkt in de interne systemen en gepubliceerd.

Naast individuele baten voor bedrijven kent het gebruik van SBR ook belangrijke maatschappelijke baten. Deze voordelen betreffen onder meer een verbetering van datakwaliteit (betrouwbaarheid), vergelijkbaarheid, controleerbaarheid, onderlinge uitwisselbaarheid en een toename van transparantie. Ze vloeien voort uit het beschikbaar hebben van de jaarrekeningen van ondernemingen in Nederland in een gestructureerd elektronisch formaat. Hieruit zullen ook mogelijkheden voortvloeien voor nieuw en innovatief gebruik van deze gegevens door het maatschappelijk verkeer. Daarnaast zal de kwaliteit van de gegevens in het Handelsregister toenemen. De kans op fouten in het proces van aanleveren is dan namelijk kleiner, omdat de gegevens direct uit de bron (de administratie) komen. Een belangrijke functie van het Handelsregister is dat bedrijven in het Handelsregister financiële gegevens van andere bedrijven kunnen bekijken. De toegevoegde waarde hiervan is uiteraard hoger naarmate de kwaliteit van de financiële gegevens beter wordt.

Resumerend zijn er dus belangrijke baten van het gebruik van SBR voor zowel de maatschappij als voor individuele bedrijven zelf. Door netwerkexternaliteiten en schaalearde effecten is er echter veel onzekerheid voor aanbieders van (software)producenten waardoor de toepassing van SBR niet op maatschappelijk gewenste niveau tot stand komt in de markt. Hierdoor blijven de potentiële baten van SBR voor zowel de maatschappij als individuele bedrijven onderbenut. De verplichtstelling om de jaarrekening bij de Kamer van Koophandel via SBR te deponeren kan een belangrijke stimulans geven aan investeringen en gebruik van SBR. De verplichtstelling draagt hiermee dan ook bij aan het beter laten functioneren van de markt voor de toepassing van SBR.

8. Wat zijn de sociaaleconomische effecten van ontwerpregelgeving; met name de verwachte ontwikkelingen op werkgelegenheid en arbeidsvoorwaardenontwikkeling?

Zoals bij het antwoord op vraag 6 is aangegeven levert de beoogde verplichting om de jaarrekening bij de Kamer van Koophandel via SBR te deponeren extra omzet op voor de softwareleveranciers en minder omzet voor financiële intermediairs. De deponeringsplichtige rechtspersonen besparen kosten. Ook voor de kamer van Koophandel levert het uiteindelijk financieel voordeel op. Wat de impact hiervan is op de werkgelegenheid valt op dit moment echter nog niet exact vast te stellen. Er wordt geen effect verwacht op de ontwikkeling van de arbeidsvoorwaarden.